

**Utbildnings- och
kulturdepartementet**

Internationella sekretariatet

Rådets möte (utbildning, ungdom, kultur) den 13/11 2006

Dagordningspunkt 4

**Rubrik: Rådsslutsatser rörande digitalisering och elektronisk tillgång till
kulturellt material, och digitalt bevarande**

Dokument:

12352/06 CULT 62 AUDIO 36 RECH 207 PI 46

14466/06 CULT 92 AUDIO 52 RECH 277 PI 62

Tidigare inte behandlad vid samråd med EU-nämnden

Bakgrund

Under hösten 2005 genomförde KOM en öppen online-konsultation, inom ramen för i2010-strategin, rörande möjligheterna att införa ett europeiskt digitalt bibliotek. Med grund i denna konsultation har kommissionen utarbetat en rekommendation till MS rörande insatser inom digitaliserings- och bevarandeområdet. Rekommendationen är unilateral från KOM: s sida, och är alltså inget förslag till beslut. ORDF har dock lyft ut vissa saker ur rekommendationen i syfte att anta rådsslutsatser för utbildnings- och kulturministerrådsmötet den 13 november. Sådana slutsatser är inte juridiskt bindande, men har ett värde för att visa på MS vilja att medverka i arbetet.

Rådsslutsatserna innehåller ett antal rekommendationer till MS och till KOM som syftar till att stärka och fokusera samarbetet kring digitalisering, bevarande och tillgängliggörande. Målet är att dessa åtgärder skall underlätta det framtida etablerandet av ett europeiskt digitalt bibliotek.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Rådsslutsatser saknar rättslig grund, artikel 151 i fördraget anger dock framhävandet av det gemensamma kulturarvet som ett av EU-samarbetets syften. Slutsatserna antas med enhällighet av rådet.

Svensk ståndpunkt

Sverige är i grunden positivt till frågan om samarbete kring digitalisering, bevarande och tillgängliggörande, men har i förhandlingarna framfört att detaljerna i genomförandet, prioriteringarna och tidsramarna är varje lands ensak.

Rådsslutsatserna har en ansats som lutar åt överstatlighet i frågor som ligger inom MS kompetens, och SE har haft svårigheter med det tydliga utpekandet av samordning snarare än samarbete. Samarbete mellan länderna är viktigt, men framförallt är samordningen inom kommissionens olika delar viktig för en effektiv resursanvändning. De befintliga arbetsgrupper och samarbetsformer som utarbetats inom detta område bör så långt det är möjligt utnyttjas för samarbetet. Andra viktiga hänsyn är att åtgärderna sker i enlighet med den europeiska upphovsrättslagstiftningen och lagstiftningen rörande den personliga integriteten, särskilt vad gäller bestämmelser om automatiserad behandling av personuppgifter.

SE har också framfört vikten av att arbetet kring gemensamma standarder präglas av balans mellan de olika villkor och behov som präglar arkiv-, biblioteks- och museisektorerna.

Slutsatserna är dock inte tvingande, och SE har klargjort sin ståndpunkt i diskussionerna. SE har därför inga problem att stödja antagandet av slutsatserna vid rådsmötet.

Europaparlamentets inställning

Rådsslutsatserna antas av rådet, och Europaparlamentet är inte inblandat.

Förslaget

I rådsslutsatserna ges ett antal rekommendationer till såväl MS som KOM, tillsammans med en indikativ tidsplan.

MS rekommenderas att:

- stärka nationella strategier och mål för digitalisering och bevarande bl.a. genom att upprätta och uppdatera planer för digitalisering, långtidsbevarande och pliktdeponering, inklusive kvantitativa mål.
- bidra till det europeiska digitala biblioteket bl.a. genom att uppmuntra kulturinstitutioner och privata upphovsrättsinnehavare att medverka till att större mängder material blir tillgängligt online.

- bidra till en effektiv överblick över framstegen på europeisk nivå genom att utvärdera nationella resultat och erfarenheter och informera kommissionen om dessa resultat.
- förbättra villkoren för digitalisering och onlinetillgänglighet, bl.a. genom att identifiera och verka för att undanröja hinder i nationell lagstiftning t.ex. vad avser "*orphan material*", verk som inte längre trycks samt automatisk insamling av Internetmaterial.

KOM rekommenderas att:

- stimulera och samordna arbetet med utvecklingen av en flerspråkig gemensam portal (det digitala biblioteket) för spridning av kulturellt material. Detta huvudsakligen genom att erbjuda finansiella och andra resurser för aktiviteter på europeisk nivå
- bidra till förbättrad policysamordning vad gäller digitalisering och onlinetillgänglighet.
- se över ramverket för digitalisering, bevarande och tillgänglighet, bl.a. genom att föreslå lösningar på vissa särskilda rättighetsfrågor, så som *orphan material* och verk som inte längre är i tryck.
- utvärdera utvecklingen i MS och Europa, bl.a. genom att presentera rapporter om framstegen i MS och kring framstegen för det digitala biblioteket.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Sammantaget ligger Sverige långt fram på flera av de områden som rekommendationen täcker, t.ex. inom ABM-samverkan. Bland de åtgärder som MS förväntas vidta finns det några områden som kräver ytterligare analys utifrån svenska förhållanden, t.ex. införandet av nationella strategier och översikter, partnerskap mellan privata och offentliga aktörer, samt frågan om kulturinstitutioners och privata upphovsrättsinnehavares möjligheter att ansluta digitaliserat material till det europeiska digitala biblioteket.

Utöver detta begränsar nuvarande upphovsrättslagstiftning möjligheterna att sprida upphovsrättsskyddat material digitalt. För att möjliggöra överföring av upphovsrättsligt skyddat material från t.ex. bibliotek till olika användare krävs ändringar i gällande EU-direktiv. Sådana eventuella förslag till ändringar måste noga avgränsas och övervägas, särskilt med hänsyn till utvecklingen av olika onlinemarknader.

Vad gäller samordning av pliktleveransregler och Internetinhämtning samlar Kungl. Biblioteket sedan nittioalet automatiskt in allt material som rör svenska förhållanden på Internet. Lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument ses över för att undersöka möjligheterna att den fortsättningsvis skall omfatta ursprungsdigitalt material.

Ekonomiska konsekvenser

I rådsslutsatserna pekas olika europeiska finansieringskällor ut som lämpliga för att stödja de föreslagna åtgärderna. I dagsläget finansieras huvuddelen av de europeiska utvecklingsinsatser som pågår inom området på just detta sätt. Några ökningarna i EU-budgeten kan dock inte komma ifråga för dessa insatser, utan endast omprioritering av redan beslutade medel. Avsikten tycks i övrigt vara att MS skall genomföra dessa insatser inom ramen för ordinarie verksamhet inom arkiv- biblioteks- och museiområdet. De kostnader som kan förutses för Sverige och svenska myndigheter prioriteras inom den ordinarie verksamheten.

Övrigt